

VIDES KONSULTATĪVĀ PADOME

biedrība „Baltijas Vides forums”, nodibinājums „Latvijas Dabas fonds”, nodibinājums „Vides Izglītības fonds”, nodibinājums „Pasaules Dabas fonds”, biedrība „Latvijas Ornitoloģijas biedrība”, biedrība „Vides fakti”, nodibinājums „Ķemeru Nacionālā parka fonds”, biedrība „Vides aizsardzības klubs”, biedrība „Latvijas Makšķernieku asociācija”, biedrība „Latvijas ezeri”, biedrība „Zaļā brīvība”, biedrība „Ekodizaina kompetences centrs”, biedrība „Vides vārds”, biedrība „Latvijas Botāniķu biedrība”, biedrība „Latvijas Biškopības biedrība”, biedrība „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija”, biedrība „Baltijas krasti”, biedrība „Zero Waste Latvija”, biedrība „Latvijas Vides pārvaldības asociācija”.

Rīga, Peldu iela 26/28, LV-1494

30.01.2019.

Nr.1-3

Pārresoru koordinācijas centram

pkc@pkc.mk.gov.lv

Par NAP2027 priekšlikumu

Vides konsultatīvā padome (VKP) ir iepazinusies ar Pārresoru koordinācijas centra sagatavoto informatīvo ziņojumu par priekšlikumu par Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam (NAP2027) mērķiem, prioritātēm un rīcības virzieniem, kā arī tā turpmāko izstrādes un sabiedriskās apspriešanas procesu.

Mēs atbalstām piedāvāto NAP2027 struktūru un prioritātes, taču uzsveram, ka dabas kapitāla pārvaldība un vides aizsardzība, t.sk., dabas daudzveidības saglabāšana, ir horizontāls jautājums, kam ir būtiska loma ne tikai prioritātē "Dzīves vide", bet ar visās pārējās piecās prioritātēs, jo īpaši "Tautas ataudze un dzīvildze" un "Materiālā labklājība". Jāņem vērā, ka iekļaušanās planētas robežās un kritiski svarīgu dabas sistēmu stabilitātes saglabāšana ir viens no galvenajiem ilgtspējīgas attīstības plānošanas dokumentu uzdevumiem, jo dabas resursu patēriņš, radītais piesārņojums un ietekme uz dabas sistēmām šobrīd pasaulē pārsniedz zinātnieku noteiktās robežas un var atstāt būtisku negatīvu ietekmi uz cilvēku labklājību ilgtermiņā. Šobrīd NAP2027 piedāvājumā trūkst dabas kapitāla pārvaldības un vides jautājumu integrācijas citās prioritātēs.

Rīcības virziens "Daba un vide" ir ļoti nepilnīgs indikatoru līmenī. Pat no tiem aspektiem, kas minēti rīcības virziena aprakstā, daļai (konkrēti - vides piesārņojuma samazināšana un novēršana un dabas resursu pārdomāta izmantošana) trūkst atbilstošu indikatoru. Savukārt vienīgais bioloģiskās daudzveidības raksturošanai piedāvātais indikators - lauku putnu indekss - nav pietiekams, lai raksturotu Latvijas bioloģiskās daudzveidības struktūru un saglabāšanu.

Piekrītam informatīvajā ziņojumā minētajam, ka NAP2027 būtu jāatbalsta Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu, taču, arī no šī aspekta raugoties, pašreizējā dokumenta redakcijā ir būtiski trūkumi. NAP2027 faktiski nav iestrādāts IAM 6., 11., 12., 14. un 15. mērķis. IAM atbilstošu rādītāju iestrādāšana NAP2027 palīdzētu arī novērst iepriekš minētās problēmas - vides aspektu integrācijas trūkumu citās prioritātēs un nepilnīgu rīcības virziena "Daba un vide" tvērumu.

Ņemot vērā to, ka

- NAP2027 būtu jāvirzās uz IAM sasniegšanu;
- ne visi IAM ir attiecināmi uz Latviju;
- vairāku IAM apakšmērķu sasniegšanu var raksturot ar dažādiem (t.sk., Latvijai

atbilstošākiem) indikatoriem, nemainot apakšmērķa būtību;
 - vairāki IAM, kas būtu jāsasniedz līdz 2020. gadam, netiks sasniegti un tāpēc būtu attiecināmi uz NAP2027, uzskatām, ka NAP20207 papildus pašreizējam piedāvājumam būtu iekļaujami šādi indikatori:

Rīcības virziens	Indikators	Indikatora skaidrojums	Datu avots	Atbilstošais IAM apakšmērķis
Veselīgs dzīvesveids	Iedzīvotāju skaits pilsētās ar sliktu gaisa kvalitāti	Cilvēkdienās izteikts rādītājs, kurā ietverts dienu skaits ar normām neatbilstošu gaisa kvalitāti un iedzīvotāju skaits pilsētā.	LVĢMC	3.9
Produktivitāte un konkurētspēja	Valsts atbalsts ekoinovācijām mazajos un vidējos uzņēmumos (eiro/gadā)	Parāda valsts atbalstu ilgtspējīgas un resursefektīvas ražošanas attīstībā	Ekonomikas ministrija	9.4
Produktivitāte un konkurētspēja	Resursu produktivitāte	Raksturo kopējo materiālu daudzumu, kas tiek izmantots valstī saimnieciskajai darbībai. Resursu produktivitāti izsaka kā IKP apjomu uz iekšzemes resursu patēriņa vienību, t.i., IKP/DMC eiro uz kg.	Centrālā statistikas pārvalde	12.2
Produktivitāte un konkurētspēja	Ekoloģiskās pēdas nospiedums (ha uz vienu iedzīvotāju)	Parāda iedzīvotāju patēriņa atbilstību vai neatbilstību planētas ilgtermiņa resursu ierobežojumiem	Pasaules dabas fonds	12.2
Produktivitāte un konkurētspēja	Pārtikas atkritumu apjoms uz 1 iedz.	-	-	12.3
Produktivitāte un konkurētspēja	Radīto sadzīves atkritumu daudzums uz 1 iedzīvotāju gadā	Parāda saniegunu primārajā atkritumu apsaimniekošanas uzdevumā – cieto atkritumu	Centrālā statistikas pārvalde / LVĢMC	12.5

		daudzuma samazināšanā		
Produktivitāte un konkurētspēja	Zaļā publiskā iepirkuma īpatsvars no kopējās publisko iepirkumu summas	Parāda valsts un pašvaldības iestāžu ieguldījumu ilgspējīga patēriņa radīšanā	Iepirkumu uzraudzības birojs	12.7
Produktivitāte un konkurētspēja	Iedzīvotāju daļa, kas atzīst, ka ir personīgi rīkojušies, lai mazinātu klimata pārmaiņas pēdējā pusgada laikā	Parāda iedzīvotāju informētību un gatavību rīkoties globālo vides problēmu mazināšanai	Eiobarometra īpašā aptauja par klimata pārmaiņām	12.8, 13.3.
Daba un vide	Bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantotās platības (% no visām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm)	Raksturo lauksaimniecības zemes, kas ražo pārtiku vienlaicīgi neapdraudot apkārtējās ekosistēmas, uzlabojot augsnes auglību un noturību pret klimata pārmaiņu un citiem riskiem	Lauku atbalsta dienests	2.4
Daba un vide	Augu aizsardzības līdzekļu aktīvo vielu pārdotais apjoms, pārrēķinot uz saskaņotajiem riska indikatoriem	Raksturo lauksaimniecības slodzi uz vidi, kā arī integrēto metožu izmantošanu, samazinot bīstamo AAL patēriņu	Valsts augu aizsardzības dienests, Centrālā statistikas pārvalde	2.4
Daba un vide	Labas un augstas kvalitātes ūdensobjektu īpatsvars	-	LVĢMC	6.3
Daba un vide	Baltijas jūras un iekšējo ūdeņu eitrofikācijas līmenis	Raksturo Baltijas jūras un iekšējo ūdeņu eitrofikācijas un ekosistēmu degradācijas līmeni	Latvijas Hidroekoloģijas institūts, LVĢMC	14.1
Daba un vide	Plastmasas atkritumu	Raksturo jūras piesārņojošo	Vides izglītības fonds / Jūras	14.1

	daudzums jūras piekrastē	atkritumu daudzumu Latvijas piekrastē un to plūsmu no sauszemes avotiem	piesārņojošo atkritumu monitoringa programma	
Daba un vide	Aizsargājamo jūras teritoriju īpatsvars, kam izstrādāti un īstenoti dabas aizsardzības plāni	Parāda, cik no Latvijas septiņām aizsargājamām jūras teritorijām tiek īstenoti dabas aizsardzības plāni un cik liels īpatsvars plānos ietverto pasākumu tiek īstenots.	Dabas aizsardzības pārvalde	14.2
Daba un vide	Zvejniecībā nozīmīgu zivju sugu skaits, kuru ieguves apjomi pārsniedz ilgtspējīgas nozvejas sliekšni	-	BIOR	14.4
Daba un vide	Aizsargājamo biotopu īpatsvars (pa biotopu veidiem), kas ietverti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un tiek atbilstoši apsaimniekoti	Parāda, cik liels īpatsvars katra ES nozīmes aizsargājamā biotopa (atbilstoši Biotopu direktīvas I pielikumam) iekļauts īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un tiek apsaimniekots atbilstoši vadlīnijām vai teritorijas dabas aizsardzības plānam	Dabas aizsardzības pārvalde	15.1
Daba un vide	Meža putnu indekss	Parāda bieži sastopamo meža speciālistu putnu populāciju stāvokli	Dabas aizsardzības pārvalde	15.2
Daba un vide	Labvēlīgā aizsardzības stāvoklī esošo ES īpaši aizsargājamo	Ietver informāciju par Biotopu direktīvas II, IV un V pielikumā un	Dabas aizsardzības pārvalde	15.5

	sugu īpatsvars	Putnu direktīvas 1. pielikumā iekļauto sugu aizsardzības stāvokli		
Daba un vide	Invazīvo sugu skaits, pret kurām tiek vērsti kontroles pasākumi	Ietver tās sugas, attiecībā uz kurām tiek īstenoti pasākumi saskaņā ar ES regulu par invazīvajām sugām.	Dabas aizsardzības pārvalde	15.8

Indikatoru “Pārstrādātie sadzīves atkritumi, % no radītajiem”, nepieciešams precizēt, norādot, ka tam jāattiecas tikai uz Latvijā radītiem atkritumiem.

Ar cieņu,

Viesturs Ķerus,
Vides konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

ŠIS DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU